

บทวิเคราะห์และข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านสิทธิมนุษยชน สำหรับกรุงเทพมหานคร

รวบรวมและจัดทำโดย แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย
จากกระบวนการรับฟังความคิดเห็นร่วมกับภาคประชาสังคม เยาวชน นักกิจกรรม นักวิชาการ และประชาชน
ในกิจกรรม Human Rights Agenda x Bangkok Election 2026

กรกฎาคม 2569

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เป็นขบวนการด้านสิทธิมนุษยชนระดับโลกที่มีผู้ร่วมสนับสนุนกว่า 10 ล้านคนทั่วโลก โดยทำงานเพื่อขับเคลื่อนและกระตุ้นความเป็นมนุษย์ของทุกคน และรณรงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงสิทธิมนุษยชนของตนได้อย่างแท้จริง

แอมเนสตี้มีวิสัยทัศน์ที่จะทำให้โลกใบนี้เป็นพื้นที่ที่ผู้มีอำนาจรักษาสัญญา เคารพกฎหมายระหว่างประเทศ และสามารถถูกตรวจสอบได้ เราเป็นองค์กรอิสระที่ไม่ขึ้นอยู่กับรัฐบาล อุดมการณ์ทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือศาสนาใด และได้รับการสนับสนุนหลักจากค่าสมาชิกและเงินบริจาคจากบุคคลทั่วไป

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย ทำงานรณรงค์ ผลักดันนโยบาย สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และสนับสนุนการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย โดยยึดหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาค การไม่เลือกปฏิบัติ เสรีภาพในการแสดงออก เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของประชาชน

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสรุปบทวิเคราะห์และข้อเสนอเชิงนโยบายจากกระบวนการ Human Rights Agenda x Bangkok Election 2026 เพื่อประกอบการหารือกับกรุงเทพมหานครในการขับเคลื่อนกรุงเทพฯ สู่มืองสิทธิมนุษยชนที่มีความหมายในทางปฏิบัติ

© แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย 2569

เว้นแต่จะระบุไว้เป็นอย่างอื่น เนื้อหาในเอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อการรณรงค์ การแลกเปลี่ยนเชิงนโยบาย และการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนในระดับท้องถิ่น

จัดทำโดย แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย

ชื่อเอกสาร บทวิเคราะห์และข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนสำหรับกรุงเทพมหานคร จาก Human Rights Agenda x Bangkok Election 2026

เดือน/ปีที่จัดทำ กรกฎาคม 2569

ภาษาต้นฉบับ ไทย

amnesty.or.th

สารบัญ

ข้อเสนอหลักต่อกรุงเทพมหานคร.....	6
บทสรุปผู้บริหาร.....	7
วาระสิทธิมนุษยชนหลัก	8
ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ	8
ที่มาและเหตุผล.....	9
ทำไมสิทธิมนุษยชนต้องเข้าสู่การเลือกตั้งท้องถิ่น.....	9
Human Rights City ในบริบทกรุงเทพฯ.....	9
กระบวนการ Human Rights Agenda x Bangkok Election 2026.....	9
วิธีการจัดทำและขอบเขตของเอกสาร.....	10
แหล่งข้อมูล	10
ขอบเขต.....	10
ข้อจำกัด.....	10
กรอบวิเคราะห์: เรียนรู้สิทธิ — ใช้ชีวิตอย่างมีสิทธิ — ใช้สิทธิเพื่อกำหนดเมือง.....	11
ข้อค้นพบสำคัญจาก 3 วงเสวนา	11
วงสิทธิมนุษยชนศึกษา.....	11
วงภาคประชาสังคม.....	11
วงเยาวชน	13
บทวิเคราะห์ด้านสิทธิมนุษยชน	14
ขอบเขตอำนาจและความเป็นไปได้ของกรุงเทพมหานคร	15
ข้อเสนอเชิงนโยบาย 7 ประการ	17
1. จัดทำแผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน.....	17
2. ยกกระดับสิทธิมนุษยชนศึกษาและโรงเรียน กทม. ที่เป็นมิตรต่อสิทธิ	17
3. ทำให้พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ของเสรีภาพ การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วม	18
4. อำนวยความสะดวกต่อการชุมนุมโดยสงบและคุ้มครองผู้ใช้สิทธิ	18
5. สร้างกลไกการมีส่วนร่วมที่มีความหมายของประชาชน เยาวชน และภาคประชาสังคม	19
6. ทำให้บริการของเมืองไม่เลือกปฏิบัติและเข้าถึงได้จริงสำหรับทุกคน	19
7. พัฒนาเมืองอย่างเป็นธรรม โดยไม่ผลักคนออกจากบ้าน งาน สุขภาพ และศักดิ์ศรี.....	20
แผนการดำเนินงานและกรอบเวลา.....	21
การติดตาม ประเมินผล และความรับผิดชอบ.....	21
บทสรุป	22
แหล่งอ้างอิงสำคัญ	23
ภาคผนวก	24
ภาคผนวก 1: สรุปกระบวนการ Human Rights Agenda x Bangkok Election.....	24
ภาคผนวก 2: สรุปข้อเสนอจากวงสิทธิมนุษยชนศึกษา.....	24
ภาคผนวก 3: สรุปข้อเสนอจากวงภาคประชาสังคม	24
ภาคผนวก 4: สรุปข้อเสนอจากเยาวชน.....	25

ภาคผนวก 5: ตารางข้อเสนอเชิงนโยบายแบบละเอียด	26
ภาคผนวก 6: สรุปประเด็นสำหรับการเข้าพบผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	27

ข้อเสนอหลักต่อกรุงเทพมหานคร

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย พร้อมด้วยภาคีภาคประชาสังคม เยาวชน นักกิจกรรม นักวิชาการ และประชาชนที่ร่วมในกระบวนการ Human Rights Agenda x Bangkok Election 2026 ขอเสนอให้กรุงเทพมหานครจัดทำ “แผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน” ภายในปีแรกของวาระการบริหาร เพื่อให้หลักสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค การมีส่วนร่วม และการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารเมืองอย่างเป็นรูปธรรม

แผนปฏิบัติการสิทธิมนุษยชนควรเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร งบประมาณประจำปี และภารกิจของหน่วยงานกรุงเทพมหานคร (กทม.) ที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมาย ตัวชี้วัด หน่วยงานรับผิดชอบ กรอบเวลา กลไกการมีส่วนร่วม การประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน และช่องทางร้องเรียนและเยียวยาที่ประชาชนเข้าถึงได้จริง

ข้อเสนอฉบับนี้ตั้งอยู่บนหลักสำคัญว่ากรุงเทพมหานครมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่สามารถดำเนินการได้จริงในหลายมิติ ทั้งการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักงานเขต ห้องสมุด ศูนย์เยาวชน ศูนย์กีฬา พื้นที่เรียนรู้ การจัดทำงบประมาณ การออกข้อบัญญัติและแนวปฏิบัติภายใน ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานระดับชาติในประเด็นที่เกินขอบเขตอำนาจโดยตรงของกรุงเทพมหานคร

เพื่อขับเคลื่อนกรุงเทพมหานครสู่การเป็นเมืองสิทธิมนุษยชนที่มีความหมายในทางปฏิบัติ เอกสารฉบับนี้เสนอข้อดำเนินการสำคัญ 7 ประการ ได้แก่

1. จัดทำแผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน
2. ยกระดับสิทธิมนุษยชนศึกษาและโรงเรียน กทม. ที่เป็นมิตรต่อสิทธิ
3. ทำให้พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ของเสรีภาพ การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วม
4. อำนวยความสะดวกต่อการชุมนุมโดยสงบและคุ้มครองผู้ใช้สิทธิ
5. สร้างกลไกการมีส่วนร่วมที่มีความหมายของประชาชน เยาวชน และภาคประชาสังคม
6. ทำให้บริการของเมืองไม่เลือกปฏิบัติและเข้าถึงได้จริงสำหรับทุกคน
7. พัฒนาเมืองอย่างเป็นธรรม โดยไม่ผลักคนออกจากบ้าน งาน สุขภาพ และศักดิ์ศรี

ข้อเสนอทั้ง 7 ประการนี้ไม่ได้เป็นข้อเรียกร้องที่แยกขาดจากกัน แต่เป็นองค์ประกอบของระบบเมืองสิทธิมนุษยชนที่ทำให้ประชาชนสามารถเรียนรู้สิทธิ ใช้ชีวิตอย่างมีสิทธิ และใช้สิทธิเพื่อกำหนดอนาคตของเมืองได้จริง

บทสรุปผู้บริหาร

กรุงเทพมหานครไม่ใช่เพียงเมืองหลวงหรือศูนย์กลางเศรษฐกิจของประเทศ แต่เป็นพื้นที่ของชีวิตประจำวันของผู้คนจำนวนมาก ทั้งคนที่มิทะเบียบ้านในกรุงเทพฯ และคนที่ไม่มี ทั้งคนที่ระบบราชการมองเห็นและคนที่มักถูกทำให้มองไม่เห็น เมืองนี้จึงไม่ควรถูกประเมินเพียงจากความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความทันสมัย หรือความสามารถในการดึงดูดการลงทุนเท่านั้น หากต้องประเมินจากความสามารถของเมืองในการคุ้มครองศักดิ์ศรี เสรีภาพ ความปลอดภัย สุขภาพ ที่อยู่อาศัย การศึกษา การทำมาหากิน และการมีส่วนร่วมของคนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม

กระบวนการ Human Rights Agenda x Bangkok Election 2026 ถูกจัดขึ้นเพื่อผลักดันให้สิทธิมนุษยชนเป็นวาระสำคัญของการเลือกตั้งท้องถิ่นและการบริหารกรุงเทพมหานคร โดยใช้พื้นที่การเลือกตั้งเป็นโอกาสให้ประชาชน เยาวชน ภาคประชาสังคม นักวิชาการ และผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายเมือง ได้ตั้งคำถาม เสนอข้อเรียกร้อง และร่วมกำหนดทิศทางของเมืองที่พวกเขาใช้ชีวิตอยู่จริง

ข้อค้นพบหลักของเอกสารฉบับนี้คือ ปัญหาสิทธิมนุษยชนในกรุงเทพฯ ไม่ได้เกิดจากการขาดนโยบายรายประเด็นเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการที่นโยบายเมืองยังไม่ได้ยึดสิทธิมนุษยชนเป็นระบบการบริหารอย่างครบถ้วน กล่าวคือ เมืองยังขาดแผนปฏิบัติการที่มีตัวชี้วัด งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ กลไกการมีส่วนร่วม การประเมินผลกระทบ และระบบร้องเรียนหรือเยียวยาที่ประชาชนเข้าถึงได้จริง

เอกสารฉบับนี้จึงเสนอให้กรุงเทพมหานครจัดทำ “แผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน” ภายในปีแรกของวาระการบริหาร โดยยึด 5 วาระสิทธิมนุษยชนหลัก ได้แก่ เมืองที่ทุกคนพูดได้อย่างปลอดภัย เมืองที่อำนวยความสะดวกต่อการชุมนุมโดยสงบ เมืองที่ฟังเสียงทุกคนก่อนตัดสินใจ เมืองที่บริการไม่เลือกปฏิบัติ และเมืองที่พัฒนาอย่างเป็นธรรมและไม่ผลักใครออกไป

วาระสิทธิมนุษยชนหลัก

วาระ	ความหมายเชิงนโยบาย
1. เมืองที่ทุกคนพูดได้อย่างปลอดภัย	พื้นที่สาธารณะและบริการของเมืองต้องเอื้อต่อเสรีภาพในการแสดงออก ศิลปะ การวิพากษ์วิจารณ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. เมืองที่อำนวยความสะดวกต่อการชุมนุมโดยสงบ	กทม. ต้องใช้บทบาทด้านพื้นที่และบริการเมืองเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ใช้สิทธิ ไม่ใช่ขัดขวางโดยพลการ
3. เมืองที่ฟังเสียงทุกคนก่อนตัดสินใจ	การมีส่วนร่วมต้องเกิดขึ้นตั้งแต่ต้นทาง มีข้อมูล มีเวลา มีช่องทาง และมีผลต่อการตัดสินใจจริง
4. เมืองที่บริการไม่เลือกปฏิบัติ	โรงเรียน เขต ศูนย์บริการสาธารณสุข ศูนย์พักพิง และพื้นที่สาธารณะต้องเข้าถึงได้สำหรับคนทุกกลุ่ม
5. เมืองที่พัฒนาอย่างเป็นธรรมและไม่ผลักใครออกไป	โครงการพัฒนาเมืองต้องไม่ทำให้คนสูญเสียบ้าน งาน สุขภาพ ศักดิ์ศรี หรือบริการพื้นฐาน โดยไม่มีทางเลือกและการเยียวยา

ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ

ข้อเสนอ	เป้าหมาย
1. จัดทำแผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน	เปลี่ยนคำประกาศให้เป็นระบบบริหารเมืองที่ตรวจสอบได้
2. ยกระดับสิทธิมนุษยชนศึกษาและโรงเรียน กทม. ที่เป็นมิตรต่อสิทธิ	ทำให้สิทธิมนุษยชนศึกษาเป็นวัฒนธรรมของโรงเรียนและพื้นที่เรียนรู้
3. ทำให้พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ของเสรีภาพ การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วม	ลดอุปสรรคการใช้พื้นที่และเปิดพื้นที่เมืองให้ประชาชนใช้สิทธิ
4. อำนวยความสะดวกต่อการชุมนุมโดยสงบ	กำหนดแนวปฏิบัติและบริการเมืองที่คุ้มครองความปลอดภัยของผู้ชุมนุมและประชาชน
5. สร้างกลไกการมีส่วนร่วมที่มีความหมาย	ให้ประชาชน เยาวชน และภาคประชาสังคมร่วมออกแบบ ติดตาม และประเมินนโยบาย
6. ทำให้บริการของเมืองไม่เลือกปฏิบัติ	กำหนดมาตรฐานบริการ DEI และระบบร้องเรียน/เยียวยาที่เข้าถึงได้
7. พัฒนาเมืองอย่างเป็นธรรม	คุ้มครองบ้าน งาน สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และศักดิ์ศรีของคนทุกกลุ่มในการพัฒนาเมือง

ที่มาและเหตุผล

ทำไมสิทธิมนุษยชนต้องเข้าสู่การเลือกตั้งท้องถิ่น

สิทธิมนุษยชนมักถูกมองว่าเป็นเรื่องระดับชาติหรือเรื่องของพันธกรณีระหว่างประเทศ แต่ในชีวิตจริง สิทธิของประชาชนจำนวนมากเกิดขึ้นหรือถูกจำกัดผ่านการตัดสินใจของเมือง ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงโรงเรียน ศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักงานเขต พื้นที่สาธารณะ ห้องสมุด ศูนย์เยาวชน ทางเท้า ระบบระบายน้ำ ที่อยู่อาศัย ระบบสวัสดิการ การจัดระเบียบพื้นที่ หรือการอำนวยความสะดวกต่อการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ

การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจึงไม่ควรถูกลดทอนให้เป็นการแข่งขันระหว่างบุคคลหรือภาพลักษณ์ แต่ควรเป็นพื้นที่ที่ประชาชนได้เห็นวิสัยทัศน์ ตรวจสอบนโยบาย และร่วมกำหนดทิศทางของเมืองบนฐานสิทธิมนุษยชน กรุงเทพฯ มีนโยบายและเครื่องมือพัฒนาเมืองจำนวนมาก แต่คำถามสำคัญคือ นโยบายเหล่านั้นมองเห็นคนทุกกลุ่มหรือไม่ และสามารถคุ้มครองคนที่ถูกกีดกันจากระบบได้จริงหรือไม่ เช่น เด็กและเยาวชน คนพิการ ผู้สูงอายุ คนไร้บ้าน คนจนเมือง แรงงานข้ามชาติ แรงงานนอกระบบ ผู้ค้าหาบเร่แผงลอย ผู้หญิง คนท้องไม่พร้อม ผู้มีความหลากหลายทางเพศ และชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเมือง

Human Rights City ในบริบทกรุงเทพฯ

Human Rights City หรือเมืองสิทธิมนุษยชนไม่ควรถูกเข้าใจว่าเป็นเพียงคำประกาศหรือภาพลักษณ์ของเมือง แต่ควรหมายถึงระบบการบริหารเมืองที่ทำให้หลักสิทธิมนุษยชนกลายเป็นมาตรฐานในการออกแบบนโยบาย การจัดสรรงบประมาณ การบริการประชาชน การประเมินผลกระทบ และการรับผิดชอบของหน่วยงานเมือง

ในบริบทกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชนควรมีอย่างน้อย 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1. แผนปฏิบัติการ
2. งบประมาณ
3. ตัวชี้วัด
4. หน่วยงานรับผิดชอบ
5. กลไกการมีส่วนร่วม
6. ระบบร้องเรียนและเยียวยา
7. การรายงานความคืบหน้าต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ

หัวใจของ Human Rights City คือการทำให้สิทธิของประชาชนไม่ขึ้นอยู่กับเจตนาดีของผู้นำคนใดคนหนึ่งเท่านั้น แต่ถูกฝังอยู่ในระบบบริหารเมือง เพื่อให้แม้ผู้บริหารเปลี่ยนไป สิทธิและศักดิ์ศรีของประชาชนยังได้รับการคุ้มครองอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการ Human Rights Agenda x Bangkok Election 2026

กระบวนการ Human Rights Agenda x Bangkok Election 2026 ประกอบด้วยเวทีสาธารณะเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2569 ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร การรวบรวมข้อเสนอจากเยาวชนและภาคประชาสังคม การจัดกิจกรรม Walking Tour เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2569 และการรวบรวมรายชื่อประชาชนผู้สนับสนุนข้อเสนอ เพื่อยื่นต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- วงสิทธิมนุษยชนศึกษาเน้นบทบาทของโรงเรียน พื้นที่เรียนรู้ ครู นักเรียน และการสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในเมือง
- วงภาคประชาสังคมเน้นปัญหาเชิงโครงสร้างของคนไร้บ้าน การไม่เลือกปฏิบัติ สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ สวัสดิการ ที่อยู่อาศัย และสิทธิในการทำมาหากิน
- วงเยาวชนเสนอข้อเรียกร้องด้านเสรีภาพในการแสดงออก การชุมนุม สมาคม การมีส่วนร่วม ความเสมอภาค และความเป็นธรรมด้านสิ่งแวดล้อม

วิธีการจัดทำและขอบเขตของเอกสาร

แหล่งข้อมูล

เอกสารฉบับนี้ใช้ข้อมูลจากแหล่งสำคัญ 6 ประเภท ได้แก่

1. บันทึกถอดความและสาระสำคัญของวงเสวนาเยาวชนศึกษา
2. บันทึกถอดความและสาระสำคัญของภาคประชาสังคม
3. ข้อเสนอจากเยาวชนและ Bangkok Youth Forum
4. กรอบวาระสิทธิมนุษยชน 5 ประเด็นจากสุนทรพจน์เปิดเวที
5. การวิเคราะห์ขอบเขตอำนาจของกรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. นโยบายที่มีอยู่ของกรุงเทพมหานคร/ทีมผู้ว่าฯ เพื่อระบุจุดเชื่อมต่อเชิงปฏิบัติ

ขอบเขต

เอกสารนี้เน้นข้อเสนอที่อยู่ในขอบเขตอำนาจของกรุงเทพมหานคร หรือข้อเสนอที่ กทม. สามารถดำเนินการบางส่วนผ่านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นได้ โดยแยกเป็น 3 ระดับ คือ

1. สิ่งที่ กทม. ทำได้โดยตรง เช่น โรงเรียนในสังกัด กทม. พื้นที่สาธารณะ สำนักงานเขต ศูนย์บริการสาธารณสุข ศูนย์เยาวชน ห้องสมุด และการออกแนวปฏิบัติภายใน
2. สิ่งที่ กทม. ทำได้บางส่วนและต้องประสาน เช่น ที่อยู่อาศัย คนไร้บ้าน แรงงานข้ามชาติ แรงงานนอกระบบ สิทธิสุขภาพ และบริการอนามัยเจริญพันธุ์
3. สิ่งที่เกิดอำนาจโดยตรง แต่ กทม. สามารถผลักดันในฐานะเมืองต้นแบบ เช่น การแก้กฎหมายระดับชาติ การปฏิรูประบบสวัสดิการ หรือการผลักดันกฎหมายป้องกันการเลือกปฏิบัติ

ข้อจำกัด

เอกสารนี้ไม่ได้ครอบคลุมทุกประเด็นสิทธิมนุษยชนในกรุงเทพมหานคร และไม่แทนที่กระบวนการปรึกษาหารือเชิงลึกกับหน่วยงาน กทม. และผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง ข้อเสนอในเอกสารนี้จึงควรถูกใช้เป็นฐานสำหรับการหารือเชิงนโยบาย และควรพัฒนาต่อเป็นแผนปฏิบัติการที่มีข้อมูล งบประมาณ และกลไกติดตามเฉพาะเจาะจงมากขึ้น

กรอบวิเคราะห์: เรียนรู้สิทธิ – ใช้ชีวิตอย่างมีสิทธิ – ใช้สิทธิเพื่อกำหนดเมือง

เอกสารฉบับนี้ใช้กรอบวิเคราะห์ 3 ชั้นเพื่อเชื่อมโยงข้อเสนอจากทั้ง 3 วงให้เป็นวาระเดียวกันของ Human Rights City

- **เรียนรู้สิทธิ**- สิทธิมนุษยชนศึกษาไม่ใช่การสอนคำจำกัดความของสิทธิมนุษยชนเท่านั้น แต่คือการสร้างสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนได้ใช้ชีวิตในพื้นที่ที่เคารพศักดิ์ศรี ความแตกต่าง ความปลอดภัย และการมีส่วนร่วม การเรียนรู้สิทธิจึงต้องเกิดทั้งในหลักสูตร กระบวนการสอน กฎระเบียบโรงเรียน พื้นที่ปลอดภัย และความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
- **ใช้ชีวิตอย่างมีสิทธิ**- สิทธิในเมืองไม่ได้หมายถึงเสรีภาพทางการเมืองเท่านั้น แต่รวมถึงการมีที่อยู่อาศัย การเข้าถึงสุขภาพ การทำงาน การเดินทาง การรับบริการเมือง และการไม่ถูกตีตราหรือผลักออกจากพื้นที่สาธารณะ คนไร้บ้าน คนจนเมือง แรงงานข้ามชาติ แรงงานนอกระบบ ผู้ค้ารายย่อย และผู้มีความหลากหลายทางเพศต้องถูกมองเป็นผู้ทรงสิทธิ ไม่ใช่ปัญหาที่ต้องจัดระเบียบ
- **ใช้สิทธิเพื่อกำหนดเมือง**- เยาวชนและประชาชนต้องมีสิทธิเข้าถึงพื้นที่สาธารณะ แสดงออก ชุมชน รวมกลุ่ม และมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของเมือง การมีส่วนร่วมที่มีความหมายต้องมีข้อมูล เวลา ช่องทาง งบประมาณ และกลไกติดตามว่าข้อเสนอถูกนำไปใช้หรือไม่

ข้อค้นพบสำคัญจาก 3 วงเสวนา

วงสิทธิมนุษยชนศึกษา

วงสิทธิมนุษยชนศึกษา (Human Rights Education : HRE) เชื่อว่าสิทธิมนุษยชนศึกษาต้องไม่ถูกจำกัดอยู่ในวิชาสังคมศึกษา หรือการทำให้ได้ว่ามีสิทธิอะไรบ้าง แต่ต้องทำให้โรงเรียนและพื้นที่เรียนรู้เป็นพื้นที่ที่ผู้เรียนได้สัมผัสสิทธิในชีวิตจริง

- **สิทธิมนุษยชนศึกษาไม่ใช่แค่เนื้อหา แต่คือวัฒนธรรมของโรงเรียน** - โรงเรียนที่สอนเรื่องสิทธิมนุษยชนแต่ยังใช้วัฒนธรรมอำนาจนิยม การทำให้อับอาย การกลั่นแกล้ง หรือการปิดกั้นเสียงนักเรียน ย่อมไม่สามารถสร้างวัฒนธรรมสิทธิได้ สิทธิมนุษยชนศึกษาจึงต้องรวมหลักสูตร วิธีสอน กฎระเบียบ และชีวิตประจำวันในโรงเรียนเข้าด้วยกัน
- **ความสัมพันธ์เชิงอำนาจทำให้เด็กใช้สิทธิไม่ปลอดภัย** - เด็กที่แสดงออกทางการเมืองหรือมีความคิดแตกต่างอาจถูกเพ่งเล็ง ถูกเยาะเย้ย หรือถูกกดดันผ่านอำนาจของครู โรงเรียน หรือผู้ปกครอง เมืองสิทธิมนุษยชนจึงต้องมีมาตรการคุ้มครองเด็กที่ใช้เสรีภาพในการแสดงออก
- **ครูเป็นผู้มีหน้าที่และควรเป็นผู้ปกป้องสิทธิเด็ก** - ครูไม่ได้มีหน้าที่เพียงสอนเนื้อหา แต่มีหน้าที่ดูแลและคุ้มครองสิทธิของเด็ก การพัฒนาครูจึงควรรวมความเข้าใจเรื่องสิทธิเด็ก ทัศนคติ การไม่เลือกปฏิบัติ วินัยเชิงบวก การสื่อสารที่ไม่ใช้ความรุนแรง และบทบาทครูในการปกป้องเด็ก
- **โรงเรียน กทม. ต้องรองรับความหลากหลายของเด็กทุกกลุ่ม**- โรงเรียน กทม. มีเด็กจากครอบครัวแรงงานข้ามชาติ เด็กต่างจังหวัด เด็กในชุมชนรายได้น้อย เด็กพิการ เด็กที่ไม่มีเอกสารครบ และเด็กจากวัฒนธรรมที่หลากหลาย การศึกษาแบบครอบคลุม (inclusive) จึงเป็นเรื่องจำเป็น ไม่ใช่ทางเลือก
- **พื้นที่เรียนรู้นอกโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศสิทธิมนุษยชนศึกษา (HRE ecosystem)** - ห้องสมุด ศูนย์เยาวชน พื้นที่สาธารณะ บอร์ดเกม ศิลปะ และกิจกรรมชุมชนสามารถช่วยย่อยเรื่องกฎหมาย สิทธิ นโยบาย และการมีส่วนร่วมให้ประชาชนเข้าถึงได้จริง

นัยต่อกรุงเทพมหานคร: กทม. ไม่จำเป็นต้องรอการปฏิรูปหลักสูตรระดับชาติทั้งหมด แต่สามารถเริ่มจากโรงเรียนในสังกัด กทม. ครูสถานศึกษา กลไกโรงเรียน พื้นที่เรียนรู้ และมาตรฐานโรงเรียนที่เป็นมิตรต่อสิทธิได้ทันที

วงภาคประชาสังคม

ประเด็นคนไร้บ้าน ความเสมอภาค ที่อยู่อาศัย หาบเร่แผงลอย สุขภาพและอนามัยเจริญพันธุ์ รวมถึงสวัสดิการเมือง ล้วนมีรากร่วมกันคือ ความเหลื่อมล้ำ อคติ การจัดระเบียบจากบนลงล่าง และการขาดระบบเมืองที่ดูแลคนในช่วงชีวิตที่เปราะบาง

- **คนไร้บ้าน: ปลายทางของช่องว่างในระบบสวัสดิการ** - คนไร้บ้านไม่ใช่เพียงคนที่ไม่มีบ้าน แต่เป็นผลลัพธ์ของช่องว่างในระบบทะเบียนราษฎร์ สุขภาพจิต การรักษาพยาบาล การดูแลผู้สูงอายุ การจ้างงาน และที่พักอาศัยระยะยาว การมีที่พักฉุกเฉินจึงไม่เพียงพอ หากไม่มีระบบดูแลรายกรณีและระบบดูแลต่อเนื่องที่เชื่อมโยงบริการด้านสุขภาพ สวัสดิการ ที่อยู่อาศัย และการกลับเข้าสู่ระบบสังคม
- **ความเสมอภาค: จากการปฏิบัติเหมือนกัน ไปสู่การออกแบบบริการที่เป็นธรรม** - เมืองที่ให้บริการแบบเดียวกันกับทุกคนอาจยังไม่เท่าเทียม หากไม่มองเห็นข้อจำกัดและต้นทุนที่แตกต่างกันของคนแต่ละกลุ่ม กรุงเทพมหานครจึงควรใช้การประเมินผลกระทบด้านความเสมอภาค และหลักความหลากหลาย ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือในการออกแบบนโยบายและบริการสาธารณะ
- **อนามัยเจริญพันธุ์: บริการสุขภาพที่ต้องไม่ตีตรา** - คนที่ต้องการบริการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยหรือบริการด้านอนามัยเจริญพันธุ์ ไม่ควรถูกกีดกันด้วยอคติ ค่าใช้จ่าย การขาดข้อมูล หรือระบบส่งต่อที่ไม่ชัดเจน กรุงเทพมหานครมีบทบาทในการสนับสนุนบริการที่เข้าถึงได้ ปลอดภัย และไม่ตีตรา ผ่านโรงพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุขในสังกัด
- **สิทธิในที่อยู่อาศัย: ไม่ใช่ความเมตตา แต่เป็นสิทธิ** - คนจนเมืองและชุมชนรายได้น้อยไม่ควรถูกผลักออกจากพื้นที่โดยไม่มีทางเลือก การมีส่วนร่วม และการเยียวยาที่เหมาะสม การพัฒนาเมืองจึงควรมีการสำรวจที่ดิน อาคารร้าง และพื้นที่ที่สามารถพัฒนาเป็นที่อยู่อาศัยราคาที่เหมาะสม รวมถึงการสนับสนุนทะเบียนชุมชน สาธารณูปโภคพื้นฐาน และกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ
- **หาบเร่แผงลอย: สิทธิในการทำงานและเศรษฐกิจฐานราก** - ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยเป็นทั้งแรงงานนอกระบบและผู้ประกอบการรายย่อยที่ทำให้เมืองมีอาหารและสินค้าราคาที่เหมาะสมที่ประชาชนเข้าถึงได้ การจัดระเบียบเมืองจึงควรสร้างสมดุลระหว่างความปลอดภัยของทางเท้า ความสะอาด ความเป็นระเบียบ และสิทธิในการทำมาหากินของผู้ค้ารายย่อย โดยมีกระบวนการมีส่วนร่วมก่อนกำหนดมาตรการที่กระทบต่ออาชีพ
- **สวัสดิการเมือง: เมืองต้องดูแลชีวิตในวันที่เปราะบางที่สุด** - กรุงเทพฯ ควรเป็นเมืองที่มีระบบรองรับเมื่อประชาชนตกงาน เจ็บป่วย ไม่มีที่อยู่อาศัย ต้องดูแลผู้สูงอายุ หรือเผชิญวิกฤตในชีวิต ไม่ใช่เมืองที่ปล่อยให้บางส่วนบุคคลกลายเป็นความล้มเหลวของชีวิต เมืองสิทธิมนุษยชนจึงต้องมีระบบสวัสดิการและบริการสาธารณะที่ช่วยพยุงชีวิตคนในช่วงเวลาที่เปราะบางที่สุด

นัยต่อกรุงเทพมหานคร: กทม. ต้องเปลี่ยนจากการ “จัดการกลุ่มเปราะบาง” ไปสู่การออกแบบระบบเมืองที่คุ้มครองสิทธิของคนทุกกลุ่ม และให้ผู้ใช้ได้รับผลกระทบมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นทาง

วงเยาวชน

ข้อเสนอจากเยาวชนชี้ว่า เยาวชนไม่ได้เป็นเพียงอนาคตของเมือง แต่เป็นผู้ทรงสิทธิในปัจจุบัน พวกเขาต้องการพื้นที่ เสรีภาพ กลไกการมีส่วนร่วม และนโยบายเมืองที่ตอบโจทย์ความเสมอภาคและสิ่งแวดล้อม

- **เยาวชนคือผู้ร่วมกำหนดนโยบายเมือง** - เยาวชนควรถูกมองเป็นผู้ร่วมออกแบบนโยบาย ไม่ใช่เพียงผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือกลุ่มเป้าหมายของโครงการ การมีส่วนร่วมของเยาวชนจึงควรเกิดขึ้นตั้งแต่การระบุปัญหา ออกแบบทางออก ติดตามผล และประเมินว่านโยบายของเมืองตอบโจทย์ชีวิตของเยาวชนจริงหรือไม่
- **พื้นที่สาธารณะต้องเป็นพื้นที่ใช้สิทธิ** - เยาวชนเสนอให้ลดขั้นตอนการขอใช้พื้นที่ จัดทำคู่มือการใช้พื้นที่สาธารณะที่ชัดเจน และเปิดพื้นที่ให้เยาวชน ศิลปิน สื่อ ชุมชน และประชาชนสามารถใช้แสดงออก จัดกิจกรรม เรียนรู้ และสื่อสารประเด็นสาธารณะได้อย่างสร้างสรรค์ ปลอดภัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- **เสรีภาพในการชุมนุมเป็นเรื่องที่ กทม. มีบทบาทได้จริง** - แม้กรุงเทพมหานครไม่ได้เป็นหน่วยงานตำรวจ แต่ กทม. มีบทบาทด้านการดูแลพื้นที่สาธารณะ บริการเมือง และการประสานงานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของผู้ใช้สิทธิ เช่น ห้องน้ำ แสงสว่าง ความสะอาด เส้นทางฉุกเฉิน การแพทย์ และการประสานงานระดับเขต เพื่อให้การชุมนุมโดยสงบสามารถเกิดขึ้นได้อย่างปลอดภัยและเข้าถึงได้
- **การมีส่วนร่วมต้องมีอำนาจงบประมาณ และผลต่อการตัดสินใจ** - กลไกเยาวชนไม่ควรเป็นเพียงกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ แต่ควรมีงบประมาณสนับสนุน มีอำนาจเสนอแนะ มีพื้นที่หารือกับผู้บริหารเมือง และมีระบบติดตามว่าข้อเสนอของเยาวชนถูกนำไปใช้หรือไม่
- **ความเสมอภาคของเมืองต้องรวมสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม** - ข้อเสนอของเยาวชนเชื่อมโยงเรื่องที่อยู่อาศัย ราคาที่เข้าถึงได้ การศึกษาฟรีและมีคุณภาพ ระบบขนส่งที่เป็นธรรม คนไร้บ้าน แรงงานข้ามชาติ แรงงานนอกระบบ และค่าครองชีพ เข้ากับสิทธิมนุษยชนในชีวิตประจำวัน เมืองที่เท่าเทียมจึงต้องไม่มองสิทธิเหล่านี้เป็นเพียงสวัสดิการหรือบริการเสริม แต่เป็นเงื่อนไขพื้นฐานของการใช้ชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี
- **ความเป็นธรรมด้านสิ่งแวดล้อมคือสิทธิในเมือง** - ปัญหา PM2.5 น้ำท่วม ขยะ ความร้อน พื้นที่สีเขียว พุดบาท พื้นที่เปื้อน และความปลอดภัยของเมืองไม่ได้กระทบคนทุกกลุ่มเท่ากัน เยาวชนจึงเสนอให้กรุงเทพมหานครออกนโยบายสิ่งแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานของเมืองโดยคำนึงถึงความเหลื่อมล้ำ คนพิการ เด็ก ผู้สูงอายุ คนจนเมือง แรงงานนอกระบบ และชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเมือง

นัยต่อกรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครควรมองเยาวชนเป็นผู้ร่วมกำหนดนโยบายเมือง ไม่ใช่เพียงผู้เข้าร่วมกิจกรรม และควรสร้างกลไกถาวรให้เยาวชนมีส่วนร่วมในระดับเมืองและระดับเขต พร้อมเปิดพื้นที่สาธารณะให้เยาวชนใช้สิทธิได้จริง

บทวิเคราะห์ด้านสิทธิมนุษยชน

บทวิเคราะห์จากกระบวนการ Human Rights Agenda x Bangkok Election ชี้ว่า การขับเคลื่อนกรุงเทพมหานครสู่การเป็นเมืองสิทธิมนุษยชนต้องไม่จำกัดอยู่กับการประกาศเจตนารมณ์ แต่ต้องเปลี่ยนหลักสิทธิมนุษยชนให้เป็นระบบการบริหารเมืองที่ประชาชนตรวจสอบได้ และเชื่อมโยงทั้งสิทธิพลเมืองและการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การไม่เลือกปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย

- **เมืองสิทธิมนุษยชนต้องเป็นระบบ ไม่ใช่คำประกาศ** - การประกาศว่าเมืองเคารพสิทธิมนุษยชนยังไม่เพียงพอ หากไม่มีแผนปฏิบัติการ งบประมาณ ตัวชี้วัด หน่วยงานรับผิดชอบ กลไกการมีส่วนร่วม ช่องทางร้องเรียน การเยียวยา และการรายงานความคืบหน้าที่ตรวจสอบได้ เมืองสิทธิมนุษยชนจึงต้องทำให้สิทธิกลายเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารประจำวันของหน่วยงานเมือง
- **สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองเกิดขึ้นในพื้นที่เมือง** - เสรีภาพในการแสดงออก การชุมนุมโดยสงบ การรวมกลุ่ม และการมีส่วนร่วม ไม่ได้เป็นเพียงสิทธิระดับชาติ แต่เกิดขึ้นผ่านการจัดการพื้นที่สาธารณะ การอนุญาตใช้พื้นที่ การประสานงานระดับเขต การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่เทศกิจ และท่าทีของเมืองต่อประชาชนที่ใช้สิทธิ กรุงเทพมหานครจึงมีบทบาทสำคัญในการทำให้สิทธิเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างปลอดภัยและไม่เลือกปฏิบัติ
- **สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมคือสิทธิในชีวิตประจำวันของคนเมือง** - สิทธิในการศึกษา สุขภาพ ที่อยู่อาศัย การทำงาน สวัสดิการ การเดินทาง และสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นสิทธิที่กรุงเทพมหานครมีบทบาทโดยตรงหรือโดยอ้อมในการคุ้มครองเมืองที่พัฒนาอย่างเป็นธรรมจึงต้องไม่แยกสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมออกจากสิทธิพลเมืองและการเมือง เพราะทั้งหมดคือเงื่อนไขของการใช้ชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี
- **การไม่เลือกปฏิบัติต้องเป็นฐานของทุกนโยบายและบริการเมือง** - การไม่เลือกปฏิบัติไม่ใช่ประเด็นเฉพาะของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นหลักการที่ต้องใช้กับทุกบริการของกรุงเทพมหานคร ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน สำนักงานเขต ศูนย์บริการสาธารณสุข ศูนย์พักพิง พื้นที่สาธารณะ หรือระบบโรงเรียน กทม. ควรออกแบบบริการโดยถามเสมอว่า ใครยังเข้าไม่ถึง ใครถูกปฏิเสธ ใครถูกตีตรา และใครต้องแบกรับภาระมากกว่าคนอื่น
- **การมีส่วนร่วมคือกลไกความรับผิดชอบ ไม่ใช่กิจกรรมประชาสัมพันธ์** - การมีส่วนร่วมที่มีความหมายต้องเกิดก่อนการตัดสินใจ มีข้อมูลครบถ้วน มีเวลาที่เพียงพอ เปิดให้กลุ่มเปราะบางเข้าถึงได้จริง และมีระบบแจ้งกลับว่าข้อเสนอของประชาชนถูกนำไปใช้หรือไม่ การรับฟังประชาชนจึงไม่ควรถูกใช้เป็นเพียงขั้นตอนเชิงพิธีการ แต่ควรเป็นกลไกที่ทำให้กรุงเทพมหานครรับผิดชอบต่อคนที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายเมือง

นัยต่อกรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครควรใช้หลักสิทธิมนุษยชนเป็นกรอบกลางในการออกแบบนโยบาย งบประมาณ บริการสาธารณะ และกลไกการมีส่วนร่วมของเมือง โดยเชื่อมโยงสิทธิพลเมืองและการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การไม่เลือกปฏิบัติ และความรับผิดชอบต่อคนในแผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ

ขอบเขตอำนาจและความเป็นไปได้ของกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอในเอกสารฉบับนี้ตั้งอยู่บนหลักว่า กรุงเทพมหานครอาจไม่สามารถแก้ไขทุกปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนได้โดยลำพัง เนื่องจากบางประเด็นเกี่ยวข้องกับกฎหมายระดับชาติ นโยบายของรัฐบาลกลาง หรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงานอื่น อย่างไรก็ตาม กรุงเทพมหานครมีอำนาจ บทบาท และเครื่องมือเชิงนโยบายเพียงพอที่จะเริ่มขับเคลื่อนแนวคิด “เมืองสิทธิมนุษยชน” ให้เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติ

อำนาจและบทบาทดังกล่าวครอบคลุมหลายมิติ ทั้งโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร พื้นที่สาธารณะ สำนักงานเขต ศูนย์บริการสาธารณสุข โรงพยาบาลในสังกัด ห้องสมุด ศูนย์เยาวชน ศูนย์กีฬา งบประมาณ ข้อบัญญัติท้องถิ่น แนวปฏิบัติภายใน และการประสานงานกับหน่วยงานระดับชาติในประเด็นที่เกินขอบเขตอำนาจโดยตรงของกรุงเทพมหานคร

ในด้านการศึกษา สำนักการศึกษากรุงเทพมหานครมีอำนาจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดทำยุทธศาสตร์การศึกษา การดำเนินงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพ การประเมินผลการศึกษา การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนงานด้านการคุ้มครองสิทธิเด็กและกิจกรรมนักเรียนร่วมกับสภาเด็กและเยาวชน บทบาทดังกล่าวทำให้ข้อเสนอด้านสิทธิมนุษยชนศึกษาและโรงเรียนที่เป็นมิตรต่อสิทธิอยู่ในขอบเขตที่กรุงเทพมหานครสามารถเริ่มดำเนินการได้จริง โดยไม่จำเป็นต้องรอการปฏิรูประบบการศึกษาระดับชาติทั้งหมด

ตารางต่อไปนี้จะสรุปขอบเขตอำนาจและความเป็นไปได้ของกรุงเทพมหานครในประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอเชิงนโยบายฉบับนี้

ประเด็น	กทม. ดำเนินการได้โดยตรง	กทม. ดำเนินการได้บางส่วน / ต้องประสานหน่วยงานอื่น	เกินอำนาจโดยตรงของ กทม. แต่ควรผลักดันร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
สิทธิมนุษยชนศึกษาและโรงเรียน	โรงเรียนในสังกัด กทม., การพัฒนาครู, สถานศึกษา, มาตรการโรงเรียนปลอดภัย, กลไกโรงเรียนสำหรับนักเรียน	การเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรระดับชาติบางส่วน	การปฏิรูปหลักสูตรแกนกลางและระบบการศึกษาระดับประเทศ
พื้นที่สาธารณะ	คู่มือการใช้พื้นที่ของ กทม., ห้องสมุด, ศูนย์เยาวชน, ศูนย์กีฬา, สวนสาธารณะ, ลานกิจกรรม และพื้นที่วัฒนธรรม	พื้นที่ที่อยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานรัฐอื่นหรือเอกชน	การแก้ไขกฎหมายหรือระเบียบระดับชาติที่จำกัดเสรีภาพในการแสดงออก
การชุมนุมโดยสงบ	การดูแลพื้นที่สาธารณะ ห้องน้ำ แสงสว่าง ความสะอาด การจัดการขยะ การประสานงานระดับเขต เทศกิจ สาธารณสุข และบริการเมืองที่จำเป็น	การประสานงานกับตำรวจ หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน และหน่วยงานด้านความมั่นคง	การแก้ไขพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะและกฎหมายระดับชาติที่เกี่ยวข้อง
การไม่เลือกปฏิบัติ	มาตรฐานการให้บริการของ กทม., การอบรมเจ้าหน้าที่, ระบบร้องเรียน, การสื่อสารที่เข้าถึงได้ และบริการที่เคารพศักดิ์ศรีของประชาชน	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทะเบียนราษฎร แรงงาน สัญชาติ และระบบสุขภาพบางส่วน	การผลักดันกฎหมายป้องกันและจัดการเลือกปฏิบัติระดับชาติ
สิทธิในที่อยู่อาศัย	ฐานข้อมูลชุมชน การใช้ที่ดินหรืออาคารของ กทม. การสนับสนุนทะเบียนชุมชน การวางผังเมืองบางส่วน และการประสานงานระดับเขต	การประสานกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน การเคหะแห่งชาติ กรมธนารักษ์ หน่วยงานรัฐอื่น และภาคเอกชน	การปฏิรูปกฎหมายที่ดิน ภาษีที่ดิน และนโยบายที่อยู่อาศัยระดับชาติ
คนไร้บ้าน	ที่พักฉุกเฉิน การดูแลรายกรณี สำนักงานเขต สำนักพัฒนาสังคม ศูนย์บริการสาธารณสุข และบริการสังคมของเมือง	การประสานกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	การพัฒนาระบบสวัสดิการ ถิ่นที่และระบบดูแลระยะยาวระดับชาติ

		สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และกระทรวงสาธารณสุข	
หาบเร่แผงลอยและแรงงานนอกระบบ	ระเบียบพื้นที่ค้าขาย การจัดพื้นที่ การทำงานของเทศกิจ และการกำหนดมาตรการเปลี่ยนผ่านอย่างเป็นธรรม	การประสานกับตำรวจ เจ้าของพื้นที่ หน่วยงานรัฐอื่น และเครือข่ายผู้ค้า	การผลักดันกฎหมายและนโยบายคุ้มครองแรงงานนอกระบบระดับชาติ
สุขภาพและอนามัยเจริญพันธุ์	ศูนย์บริการสาธารณสุข โรงพยาบาลในสังกัด กทม. ระบบส่งต่อ การอบรมบุคลากร และการสื่อสารข้อมูลสุขภาพที่ไม่ดีตรา	การประสานกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยบริการอื่น	การปฏิรูประบบบริการสุขภาพและกฎหมายระดับชาติที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครยังมีฐานนโยบายที่สามารถใช้ต่อยอดเพื่อขับเคลื่อนข้อเสนอด้านสิทธิมนุษยชนได้ เช่น แนวคิด “กรุงเทพฯ เมืองน่าอยู่สำหรับทุกคน” และนโยบาย 9 มิติของทิมผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รวมถึงนโยบายด้านความหลากหลาย ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นมาตรฐานในการออกแบบนโยบายและบริการสาธารณะของเมืองได้

นโยบายด้านพื้นที่เรียนรู้และพื้นที่สร้างสรรค์ของกรุงเทพมหานครยังสามารถเชื่อมโยงกับข้อเสนอเรื่องพื้นที่สาธารณะในฐานะพื้นที่ใช้สิทธิ โดยเฉพาะการลดอุปสรรคในการเข้าถึงพื้นที่ การเปิดให้เยาวชน ชุมชน ศิลปิน สื่อ และภาคประชาสังคมร่วมออกแบบและใช้พื้นที่ของเมืองอย่างมีความหมาย ขณะเดียวกัน นโยบายด้านที่อยู่อาศัย เช่น บ้านใกล้งาน บ้านมั่นคง และการใช้ที่ดินหรืออาคารของรัฐเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยราคาที่เหมาะสมได้ สามารถต่อยอดไปสู่ข้อเสนอด้านสิทธิในที่อยู่อาศัยและการพัฒนาเมืองอย่างเป็นธรรม

ในประเด็นเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ กรุงเทพมหานครเคยประกาศพื้นที่สาธารณะสำหรับการชุมนุม 7 แห่งในปี 2565 ซึ่งสะท้อนว่า กทม. มีบทบาทโดยตรงต่อการจัดพื้นที่และเงื่อนไขการใช้สิทธิ แม้จะไม่ได้ควบคุมการทำงานของตำรวจโดยตรงก็ตาม ดังนั้น กทม. จึงสามารถใช้บทบาทด้านพื้นที่ บริการเมือง และการประสานงานระดับเขต เพื่ออำนวยความสะดวกและคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ใช้สิทธิได้มากขึ้น

กล่าวโดยสรุป ข้อเสนอในเอกสารฉบับนี้ไม่ได้ตั้งอยู่บนสมมติฐานว่า กรุงเทพมหานครต้องแก้ไขทุกปัญหาได้ด้วยตนเอง แต่ตั้งอยู่บนหลักว่า กทม. สามารถเริ่มจากอำนาจที่มีอยู่จริง ใช้บทบาทของเมืองในการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทำหน้าที่เป็นเมืองต้นแบบในการนำหลักสิทธิมนุษยชนมาใช้ในการบริหารเมืองอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย 7 ประการ

1. จัดทำแผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน

กรุงเทพมหานครควรจัดทำ “แผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน” ภายในปีแรกของวาระการบริหาร โดยเชื่อมโยงกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร งบประมาณประจำปี และภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หลักสิทธิมนุษยชนกลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารเมือง ไม่ใช่เพียงคำประกาศเชิงหลักการ

ข้อเสนอการดำเนินการ

1. ตั้งคณะทำงานร่วมระหว่างกรุงเทพมหานคร ภาคประชาสังคม เยาวชน ชุมชน นักวิชาการ และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ
2. จัดทำข้อมูลฐานด้านสิทธิมนุษยชนของกรุงเทพมหานคร เพื่อประเมินสถานการณ์ ปัญหา ช่องว่าง และกลุ่มที่ยังเข้าไม่ถึงสิทธิหรือบริการของเมือง
3. กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด หน่วยงานรับผิดชอบ กรอบเวลา และงบประมาณที่ชัดเจน
4. จัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะอย่างมีความหมาย ทั้งในระดับเมือง ระดับเขต และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ
5. รายงานความคืบหน้าของแผนต่อสาธารณะอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ตัวชี้วัดเบื้องต้น

1. มีร่างแผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชนภายใน 6 เดือน
2. มีหน่วยงานรับผิดชอบ งบประมาณ และกรอบเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจน
3. มีคณะทำงานร่วมที่มีตัวแทนภาคประชาสังคม เยาวชน ชุมชน และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ
4. มีรายงานความคืบหน้าต่อสาธารณะอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

2. ยกกระดับสิทธิมนุษยชนศึกษาและโรงเรียน กทม. ที่เป็นมิตรต่อสิทธิ

กรุงเทพมหานครควรใช้โรงเรียนในสังกัด กทม. และพื้นที่เรียนรู้ของเมืองเป็นจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนศึกษา โดยทำให้โรงเรียนเป็นพื้นที่ที่เคารพศักดิ์ศรีของเด็ก ปลอดภัย ไม่เลือกปฏิบัติ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนอย่างมีความหมาย

ข้อเสนอการดำเนินการ

1. จัดทำกรอบ “โรงเรียน กทม. ที่เป็นมิตรต่อสิทธิมนุษยชน” เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. อบรมครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาเรื่องสิทธิเด็ก วินัยเชิงบวก การไม่เลือกปฏิบัติ เสรีภาพในการแสดงออก การคุ้มครองเด็ก และการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในโรงเรียน
3. พัฒนากลไกร้องเรียนที่เด็กเข้าถึงได้จริง ปลอดภัย เป็นความลับ และไม่ทำให้เด็กถูกตอบโต้
4. เสริมบทบาทของสภานักเรียนและกลไกนักเรียนในการร่วมทบทวนกฎระเบียบโรงเรียน กิจกรรม และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้
5. เปิดโรงเรียน ห้องสมุด ศูนย์เยาวชน และพื้นที่เรียนรู้ของกรุงเทพมหานครให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เรื่องสิทธิ ประชาธิปไตย ความหลากหลาย และการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ตัวชี้วัดเบื้องต้น

1. มีโรงเรียนนำร่องอย่างน้อยหนึ่งแห่งในแต่ละเขตหรือกลุ่มเขต
2. ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการอบรมด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็ก
3. มีระบบร้องเรียนและคุ้มครองเด็กในโรงเรียนที่นักเรียนเข้าถึงได้จริง
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทบทวนกฎระเบียบและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมากขึ้น

3. ทำให้พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ของเสรีภาพ การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วม

กรุงเทพมหานครควรเปิดพื้นที่สาธารณะให้ประชาชน เยาวชน ศิลปิน ชุมชน สื่อ และภาคประชาสังคมสามารถใช้ในการแสดงออก การเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการมีส่วนร่วมได้อย่างปลอดภัย โปร่งใส และไม่เลือกปฏิบัติ

ข้อเสนอการดำเนินการ

1. จัดทำคู่มือการใช้พื้นที่สาธารณะของกรุงเทพมหานครที่เข้าใจง่ายและเผยแพร่ต่อสาธารณะ
2. เปิดเผยขั้นตอน ค่าใช้จ่าย เงื่อนไข ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และช่องทางอุทธรณ์เมื่อคำขอใช้พื้นที่ถูกปฏิเสธ
3. ทบทวนกฎ ระเบียบ หรือแนวปฏิบัติที่อาจจำกัดการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมพลเมืองโดยไม่จำเป็น
4. สนับสนุนพื้นที่สร้างสรรค์ระดับเขตและพื้นที่สำหรับเยาวชน ชุมชน ศิลปิน และภาคประชาสังคม
5. จัดระบบติดตามการอนุญาตและการปฏิเสธคำขอใช้พื้นที่ เพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติและเพิ่มความโปร่งใส

ตัวชี้วัดเบื้องต้น

1. มีคู่มือการใช้พื้นที่สาธารณะฉบับประชาชน
2. จำนวนพื้นที่ของกรุงเทพมหานครที่เปิดให้ประชาชนใช้เพื่อกิจกรรมสาธารณะเพิ่มขึ้น
3. มีช่องทางอุทธรณ์หรือทบทวนคำสั่งเมื่อคำขอใช้พื้นที่ถูกปฏิเสธ
4. มีข้อมูลสาธารณะเกี่ยวกับการอนุญาตและการปฏิเสธคำขอใช้พื้นที่

4. อำนวยความสะดวกต่อการชุมนุมโดยสงบและคุ้มครองผู้ใช้สิทธิ

กรุงเทพมหานครควรยืนยันบทบาทของเมืองในการอำนวยความสะดวกต่อการชุมนุมโดยสงบ ไม่ใช่การขัดขวางโดยผลการ โดยใช้บทบาทด้านพื้นที่ บริการเมือง และการประสานงานระดับเขต เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ชุมนุมและประชาชนทั่วไป

ข้อเสนอการดำเนินการ

1. ทบทวนประกาศพื้นที่ชุมนุมสาธารณะให้เข้าถึงได้จริง กระจายตัว เหมาะสมต่อการสื่อสารข้อเรียกร้อง และไม่ถูกใช้เป็นเหตุในการจำกัดการชุมนุมในพื้นที่สาธารณะอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย
2. กำหนดแนวปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต และเทศกิจ ในการอำนวยความสะดวกต่อการชุมนุมโดยสงบ
3. จัดบริการเมืองที่จำเป็นเมื่อมีการชุมนุมขนาดใหญ่ เช่น ห้องน้ำ การจัดการขยะ แสงสว่าง เส้นทางฉุกเฉิน และบริการด้านการแพทย์
4. กำหนดมาตรการคุ้มครองเด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้สื่อข่าว เจ้าหน้าที่แพทย์ และผู้สังเกตการณ์ในพื้นที่ชุมนุม
5. จัดทำแนวปฏิบัติสำหรับกรณีการชุมนุมของกลุ่มที่มีความเห็นต่าง เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของทุกฝ่ายและลดความเสี่ยงจากความรุนแรง

ตัวชี้วัดเบื้องต้น

1. มีแนวปฏิบัติด้านการอำนวยความสะดวกต่อการชุมนุมโดยสงบ
2. เจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต และเทศกิจได้รับการอบรมเรื่องสิทธิในการชุมนุมโดยสงบและการไม่เลือกปฏิบัติ
3. มีรายงานหรือบันทึกการให้บริการเมืองในเหตุการณ์ชุมนุมสำคัญ
4. มีช่องทางรับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครในบริบทการชุมนุม

5. สร้างกลไกการมีส่วนร่วมที่มีความหมายของประชาชน เยาวชน และภาคประชาสังคม

การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องเกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนการตัดสินใจ มีข้อมูลเพียงพอ มีช่องทางเข้าถึง และมีผลต่อการกำหนดนโยบายจริง กรุงเทพมหานครควรมีกลไกการที่ทำให้เสียงของประชาชน เยาวชน ชุมชน และภาคประชาสังคมมีน้ำหนักในการออกแบบ ติดตาม และประเมินนโยบายเมือง

ข้อเสนอการดำเนินการ

1. ตั้งคณะทำงานหรือสภาที่ปรึกษาด้านกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน โดยมีตัวแทนจากภาคประชาสังคม เยาวชน ชุมชน กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ นักวิชาการ และหน่วยงานกรุงเทพมหานคร
2. จัดเวทีมีส่วนร่วมระดับเขตสำหรับนโยบายหรือโครงการที่กระทบต่อชุมชนและประชาชนในพื้นที่
3. พัฒนากลไกเยาวชนที่มีงบประมาณสนับสนุน มีอำนาจเสนอแนะ และมีช่องทางหารือกับผู้บริหารเมืองอย่างสม่ำเสมอ
4. จัดทำระบบแจ้งกลับต่อประชาชนว่า ข้อเสนอที่ได้รับจากกระบวนการรับฟังถูกนำไปพิจารณา ปรับใช้ หรือไม่ปรับใช้ด้วยเหตุผลใด
5. ทดลองกระบวนการจัดสรรงบประมาณแบบมีส่วนร่วมในบางเขตหรือบางประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของประชาชนโดยตรง

ตัวชี้วัดเบื้องต้น

1. มีคณะทำงานหรือสภาที่ปรึกษาด้านกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน
2. มีเวทีรับฟังความคิดเห็นระดับเขตอย่างสม่ำเสมอและเข้าถึงได้
3. มีระบบแจ้งกลับและติดตามข้อเสนอของประชาชน
4. มีสัดส่วนการมีส่วนร่วมของเยาวชน ชุมชน และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบในกระบวนการตัดสินใจของเมืองเพิ่มขึ้น

6. ทำให้บริการของเมืองไม่เลือกปฏิบัติและเข้าถึงได้จริงสำหรับทุกคน

กรุงเทพมหานครควรทบทวนบริการของทุกหน่วยงาน เพื่อระบุอุปสรรคที่ทำให้ประชาชนบางกลุ่มเข้าไม่ถึงบริการ เช่น เอกสาร สถานะทางกฎหมาย สัญชาติ ภาษา ความพิการ อายุ เพศ อัตลักษณ์ทางเพศ ความยากจน ที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง หรือช่องว่างทางดิจิทัล

ข้อเสนอการดำเนินการ

1. จัดทำมาตรฐานการให้บริการที่ไม่เลือกปฏิบัติสำหรับทุกหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร
2. ใช้การประเมินผลกระทบด้านความเสมอภาคกับนโยบาย โครงการ และบริการสำคัญของเมือง
3. อบรมเจ้าหน้าที่เรื่องสิทธิมนุษยชน ความหลากหลาย ความเสมอภาค การมีส่วนร่วม และการสื่อสารที่ไม่ตีตรา
4. ปรับปรุงการเข้าถึงบริการสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ แรงงานข้ามชาติ คนไร้บ้าน คนไม่มีเอกสารครบ เด็ก ผู้หญิง คนท้องไม่พร้อม และผู้มีความหลากหลายทางเพศ
5. พัฒนาระบบร้องเรียนและเยียวยาที่ประชาชนเข้าถึงได้จริง ปลอดภัย เป็นความลับ และไม่ทำให้ผู้ร้องเรียนถูกตอบโต้

ตัวชี้วัดเบื้องต้น

1. มีมาตรฐานการให้บริการที่ไม่เลือกปฏิบัติสำหรับหน่วยงานกรุงเทพมหานคร
2. มีการประเมินผลกระทบด้านความเสมอภาคในนโยบายหรือโครงการสำคัญของเมือง
3. เจ้าหน้าที่ในหน่วยบริการหลักได้รับการอบรมด้านสิทธิมนุษยชนและการไม่เลือกปฏิบัติ
4. บัณฑิตเรียนด้านการเลือกปฏิบัติได้รับการตอบสนองและแก้ไขภายในกรอบเวลาที่ชัดเจน

7. พัฒนาเมืองอย่างเป็นธรรม โดยไม่ผลักคนออกจากบ้าน งาน สุขภาพ และศักดิ์ศรี

การพัฒนาเมือง การจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ผังเมือง และนโยบายสิ่งแวดล้อม ต้องไม่ทำให้ประชาชนสูญเสียบ้าน อาชีพ ชุมชน สุขภาพ หรือการเข้าถึงบริการพื้นฐาน โดยไม่มีทางเลือก การมีส่วนร่วม และการเยียวยาที่เหมาะสม

ข้อเสนอการดำเนินการ

1. กำหนดหลักว่า “ไม่มีการไล่ออกจากบ้านหรือโยกย้ายโดยไม่มีทางเลือก การมีส่วนร่วม และการเยียวยาที่เหมาะสม”
2. สำรวจที่ดิน อาคาร หรือพื้นที่ของรัฐและกรุงเทพมหานครที่สามารถพัฒนาเป็นที่อยู่อาศัยราคาที่เหมาะสมที่ประชาชนเข้าถึงได้
3. พัฒนาระบบดูแลคนไร้บ้านแบบต่อเนื่อง ตั้งแต่การเข้าถึงคนไร้บ้านในพื้นที่สาธารณะ ที่พักฉุกเฉิน การดูแลรายกรณี ที่พัก ระยะเปลี่ยนผ่าน ไปจนถึงการสนับสนุนระยะยาว
4. จัดพื้นที่ค้าขายและมาตรการเปลี่ยนผ่านสำหรับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยอย่างมีส่วนร่วม โปร่งใส และเป็นธรรม
5. ยกระดับบริการสุขภาพและอนามัยเจริญพันธุ์ที่เข้าถึงได้ ปลอดภัย และไม่ตีตรา
6. ใช้กรอบความเป็นธรรมด้านสิ่งแวดล้อมกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ PM2.5 น้ำท่วม ชยะ ความร้อน พุดบาท พื้นที่สีเขียว และความปลอดภัยของเมือง

ตัวชี้วัดเบื้องต้น

1. มีมาตรการคุ้มครองที่อยู่อาศัยและอาชีพของประชาชนในโครงการพัฒนาเมือง
2. มีระบบดูแลคนไร้บ้านแบบรายกรณีและระบบดูแลต่อเนื่อง
3. มีพื้นที่ค้าขายที่ชัดเจน เป็นธรรม และพัฒนาผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมกับผู้ค้าและชุมชน
4. มีการประเมินผลกระทบด้านสิทธิและความเป็นธรรมในโครงการพัฒนาเมืองสำคัญ
5. มีตัวชี้วัดด้านความเป็นธรรมทางสิ่งแวดล้อมในนโยบายเมือง

แผนการดำเนินงานและกรอบเวลา

เพื่อให้ข้อเสนอเชิงนโยบายข้างต้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริง เอกสารฉบับนี้เสนอกรอบการดำเนินงาน 4 ระยะ โดยเน้นการเริ่มต้นจากสิ่งที่กรุงเทพมหานครสามารถดำเนินการได้ทันที ควบคู่กับการวางระบบระยะยาวเพื่อให้สิทธิมนุษยชนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเมืองอย่างต่อเนื่อง

ช่วงเวลา	เป้าหมาย	กิจกรรมสำคัญ
100 วันแรก	เริ่มกระบวนการและกำหนดเจ้าภาพ	แต่งตั้งคณะทำงานกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน; สำรองนโยบาย โครงการ และกลไกของ กทม. ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนอยู่แล้ว; เปิดวงหารือเชิงนโยบายกับภาคประชาสังคม เยาวชน ชุมชน และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ; ระบุมาตรการเร่งด่วนที่สามารถดำเนินการได้ทันที
ภายใน 6 เดือน	ร่างแผนและเริ่มดำเนินการนำร่อง	จัดทำร่างแผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน; เปิดกระบวนการรับฟังความคิดเห็น สาธารณะอย่างมีความหมาย; เริ่มนำร่องโรงเรียน กทม. ที่เป็นมิตรต่อสิทธิมนุษยชน; ทบทวนการใช้พื้นที่สาธารณะและพื้นที่ชุมชน; จัดทำร่างมาตรฐานการให้บริการที่ไม่เลือกปฏิบัติ
ภายใน 1 ปี	รับรองแผนและเชื่อมโยงกับงบประมาณ	รับรองแผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นทางการ; จัดสรรงบประมาณและกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ; รายงานข้อมูลฐานและตัวชี้วัดเริ่มต้น; เริ่มดำเนินการระดับเขต; เปิดเผยข้อมูลความคืบหน้าต่อสาธารณะ
ภายใน 4 ปี	ทำให้สิทธิมนุษยชนเป็นระบบของเมือง	ทุกหน่วยงาน กทม. มีตัวชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชนที่เชื่อมโยงกับภารกิจของตน; ทุกเขตมีกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน เยาวชน และชุมชน; โรงเรียน กทม. มีมาตรฐานขั้นต่ำด้านสิทธิมนุษยชนศึกษาและการคุ้มครองเด็ก; มีรายงานความคืบหน้าด้านกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชนเป็นประจำทุกปี

การติดตาม ประเมินผล และความรับผิดชอบ

การขับเคลื่อนกรุงเทพมหานครสู่การเป็นเมืองสิทธิมนุษยชนจำเป็นต้องมีกลไกติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน โปร่งใส และเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อให้ข้อเสนอเชิงนโยบายไม่หยุดอยู่ที่การประกาศเจตนารมณ์ แต่สามารถตรวจสอบความคืบหน้า ปรับปรุงการดำเนินงาน และสร้างความรับผิดชอบของหน่วยงานเมืองได้จริง

ประเภทตัวชี้วัด

ประเภทตัวชี้วัด	ตัวอย่าง
ตัวชี้วัดเชิงโครงสร้าง	มีแผนปฏิบัติการ มิงงบประมาณ มีหน่วยงานรับผิดชอบ มีแนวปฏิบัติ ข้อบัญญัติ หรือมาตรฐานรองรับ
ตัวชี้วัดเชิงกระบวนการ	จำนวนเวทีรับฟังความคิดเห็น จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรม จำนวนโรงเรียนนำร่อง จำนวนพื้นที่สาธารณะที่เปิดให้ใช้ จำนวนข้อร้องเรียนที่ได้รับและเข้าสู่กระบวนการ
ตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์	ประชาชนเข้าถึงบริการของเมืองมากขึ้น ข้อร้องเรียนได้รับการแก้ไข เด็กและเยาวชนรู้สึกปลอดภัยมากขึ้น กลุ่มเปราะบางมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายมากขึ้น
ตัวชี้วัดเชิงประสบการณ์และความรู้สึกของประชาชน	การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ชุมชน เยาวชน และภาคประชาสังคมต่อการเข้าถึงสิทธิบริการเมือง ความปลอดภัย การไม่เลือกปฏิบัติ และความเป็นธรรมของนโยบายเมือง

กลไกความรับผิดชอบ

1. จัดทำระบบเปิดเผยข้อมูลสาธารณะเพื่อติดตามความคืบหน้าของแผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน
2. จัดทำรายงานความคืบหน้ากรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชนเป็นประจำทุกปี
3. จัดเวทีรับฟังสาธารณะประจำปีร่วมกับภาคประชาสังคม เยาวชน ชุมชน และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ
4. เปิดให้ภาคประชาสังคมและนักวิชาการร่วมสะท้อนผลการดำเนินงานจากมุมมองภายนอก
5. จัดให้มีกลไกติดตามข้อเสนอของเยาวชน เพื่อประเมินว่าข้อเสนอของเยาวชนถูกนำไปใช้หรือไม่ และมีผลต่อการตัดสินใจของเมืองเพียงใด
6. พัฒนาระบบร้องเรียนและเยียวยาที่เปิดเผยข้อมูลในระดับภาพรวม เช่น จำนวนเรื่อง ประเภทปัญหา ระยะเวลาในการแก้ไข และผลการดำเนินการ โดยต้องไม่ละเมิดความเป็นส่วนตัวหรือทำให้ผู้ร้องเรียนตกอยู่ในความเสี่ยง

บทสรุป

กรุงเทพฯ จะเป็นเมืองสิทธิมนุษยชนไม่ได้เพียงเพราะมีคำประกาศที่ดีหรือมีนโยบายจำนวนมาก แต่ต้องมีระบบที่ทำให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเรียนรู้สิทธิ ใช้ชีวิตอย่างมีสิทธิ และใช้สิทธิเพื่อกำหนดอนาคตของเมืองได้จริง

หัวใจของข้อเสนอฉบับนี้คือ การเปลี่ยนสิทธิมนุษยชนจาก “ภาษาเชิงหลักการ” ให้เป็น “ระบบการบริหารเมือง” ผ่านแผนปฏิบัติการงบประมาณ ตัวชี้วัด การมีส่วนร่วม การประเมินผลกระทบ การร้องเรียนและเยียวยา และการรายงานต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง กรุงเทพฯ ที่ดีไม่ใช่เพียงเมืองที่สะอาดขึ้น เดินทางเร็วขึ้น หรือเป็นระเบียบขึ้น แต่ต้องเป็นเมืองที่ประชาชนทุกคนมีบ้าน มีเสียง มีพื้นที่ มีบริการ มีโอกาส และมีศักดิ์ศรี เมืองที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังจึงต้องเริ่มจากการมองเห็นคนที่เคยถูกทำให้มองไม่เห็น และทำให้พวกเขามีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของเมืองอย่างแท้จริง

แหล่งอ้างอิงสำคัญ

1. สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, “อำนาจหน้าที่”, ระบุอำนาจด้านยุทธศาสตร์การศึกษา หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู งานคุ้มครองสิทธิเด็ก และกิจกรรมนักเรียนร่วมกับสภาเด็กและเยาวชน
2. ทีมซัชชาติ, “กรุงเทพฯ เมืองน่าอยู่สำหรับทุกคน” และนโยบาย 9 มิติ
3. ทีมซัชชาติ, “ความหลากหลายทางเพศ / DEI City”, เสนอการใช้ Diversity, Equity, Inclusion, Gender-responsive Budgeting และ Equity Impact Assessment
4. ทีมซัชชาติ, “พื้นที่เรียนรู้และสร้างสรรค์”, ระบุการลดอุปสรรคการเข้าถึงพื้นที่และการเปิดให้ทุกภาคส่วนร่วมออกแบบและใช้งานพื้นที่สาธารณะ
5. ทีมซัชชาติ, “ที่อยู่อาศัย”, เสนอที่อยู่อาศัยใกล้สถาน บ้านมั่นคง และการใช้ที่ดิน/อาคารรัฐเพื่อที่อยู่อาศัยราคาที่สามารถเข้าถึงได้
6. กรุงเทพมหานคร, “กทม.แจ้ง 7 พื้นที่สาธารณะสำหรับชุมชน”, 27 มิถุนายน 2565
7. บันทึกถอดความวงเสวนา Human Rights Agenda x Bangkok Election วันที่ 20 มิถุนายน 2569: วงสิทธิมนุษยชนศึกษา วงภาคประชาสังคม และวงเยาวชน
8. สุนทรพจน์เปิดเวที “วาทะผู้นำ วาระสิทธิมนุษยชน: กรุงเทพฯ เมืองที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1: สรุปกระบวนการ Human Rights Agenda x Bangkok Election

กิจกรรม	วันที่	สาระสำคัญ
เวทีสาธารณะ	20 มิถุนายน 2569	เวทีด้านสิทธิมนุษยชนศึกษา เวทีภาคประชาสังคม เวทีเยาวชน และวาทะผู้นำ/ เวทีแลกเปลี่ยนนโยบายกับผู้สมัคร
กิจกรรมเดินสำรวจเมือง	21 มิถุนายน 2569	เชื่อมต่อข้อเสนอเชิงนโยบายกับพื้นที่จริงของเมือง พื้นที่ชุมชน และพื้นที่ สาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิของประชาชน
การจัดทำบทวิเคราะห์และ ข้อเสนอเชิงนโยบาย	กรกฎาคม 2569	รวบรวมบทวิเคราะห์และข้อเสนอเพื่อยื่นต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พร้อมผู้แทนเยาวชนและภาคประชาสังคม

ภาคผนวก 2: สรุปข้อเสนอจากวงสิทธิมนุษยชนศึกษา

1. ทำให้สิทธิมนุษยชนศึกษาเป็นวัฒนธรรมของโรงเรียน ไม่ใช่เพียงเนื้อหาในห้องเรียน
2. พัฒนาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครให้เป็นพื้นที่ที่เป็นมิตรต่อสิทธิ มีความปลอดภัยทั้งทางกายภาพและจิตใจ
3. พัฒนาครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก และการไม่เลือกปฏิบัติ
4. สร้างกลไกรองเรียนที่เด็กและเยาวชนเข้าถึงได้จริง ปลอดภัย เป็นความลับ และไม่ทำให้ผู้ร้องเรียนถูกตอบโต้
5. เปิดพื้นที่เรียนรู้นอกโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ศูนย์เยาวชน ศูนย์กีฬา พื้นที่สาธารณะ และพื้นที่สร้างสรรค์ของเมือง ให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เรื่องสิทธิ ประชาธิปไตย และการอยู่ร่วมกันในความหลากหลาย
6. รองรับเด็กทุกกลุ่ม รวมถึงเด็กจากครอบครัวแรงงานข้ามชาติ เด็กที่ไม่มีเอกสารครบ เด็กพิการ เด็กจากชุมชนรายได้น้อย และเด็กที่เผชิญความเปราะบางในรูปแบบต่าง ๆ

ภาคผนวก 3: สรุปข้อเสนอจากวงภาคประชาสังคม

ประเด็น	ข้อเสนอสำคัญ
คนไร้บ้าน	พัฒนาระบบดูแลต่อเนื่อง ไม่จำกัดอยู่เพียงที่พักฉุกเฉิน แต่ต้องรวมถึงการดูแลรายกรณี การเข้าถึงสิทธิ รักษาพยาบาล การดูแลระยะยาว สวัสดิการ การจ้างงาน และการกลับเข้าสู่ระบบสังคม
ความเสมอภาคและ การไม่เลือกปฏิบัติ	ผลักดันกรุงเทพฯ ให้เป็นเมืองที่ยึดหลักความเสมอภาค ทบทวนนโยบายและบริการของทุกหน่วยงาน ใช้ การประเมินผลกระทบด้านความเสมอภาค และเตรียมความพร้อมต่อการมีกฎหมายป้องกันและขจัดการ เลือกปฏิบัติ
อนามัยเจริญพันธุ์	สนับสนุนบริการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยและบริการอนามัยเจริญพันธุ์ที่ไม่ตีตรา มีระบบส่งต่อที่ชัดเจน อบรมบุคลากร และจัดทำข้อมูลที่ประชาชนเข้าถึงได้
สิทธิในที่อยู่อาศัย	สำรวจที่ดิน อาคารร้าง และพื้นที่ที่สามารถพัฒนาเป็นที่อยู่อาศัยราคาที่เหมาะสม สนับสนุนบ้านมั่นคง ทะเบียนชุมชน สาธารณูปโภคพื้นฐาน และยืนยันหลักการไม่ไล่รื้อโดยไม่มีทางเลือก การมีส่วนร่วม และการ เยียวยา
หาบเร่แผงลอย	จัดพื้นที่ค้าขายอย่างมีส่วนร่วม ลดการผลักไสผู้ค้ารายย่อยออกจากพื้นที่เมือง ยอมรับสิทธิในการทำงาน และมองเห็นบทบาทของหาบเร่แผงลอยในฐานะเศรษฐกิจฐานรากของเมือง

สวัสดิการเมือง	พัฒนาเมืองให้มีระบบรองรับประชาชนในช่วงชีวิตที่เปราะบาง เช่น ตกงาน เจ็บป่วย ไม่มีที่อยู่อาศัย ต้องดูแลผู้สูงอายุ หรืออยู่ในครอบครัวรายได้น้อย โดยไม่ปล่อยให้ความเปราะบางส่วนบุคคลกลายเป็นความล้มเหลวของชีวิต
----------------	---

ภาคผนวก 4: สรุปข้อเสนอจากเยาวชน

ประเด็นเยาวชน	ข้อเสนอสำคัญ
เสรีภาพในการแสดงออก	เปิดพื้นที่สาธารณะ ลดขั้นตอนการขอใช้สถานที่ จัดทำคู่มือการใช้พื้นที่สาธารณะที่ชัดเจน และสนับสนุนให้เยาวชน ศิลปิน สื่อ ชุมชน และประชาชนสามารถใช้พื้นที่เมืองเพื่อแสดงออกอย่างสร้างสรรค์
เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ	เพิ่มและทบทวนพื้นที่ชุมนุมสาธารณะให้เข้าถึงได้จริง ทบทวนเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อการชุมนุม จัดทำแนวปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ และกำหนดมาตรการคุ้มครองเด็ก ผู้สื่อข่าว บุคลากรทางการแพทย์ และกรณีการชุมนุมของกลุ่มที่มีความเห็นต่าง
เสรีภาพในการรวมกลุ่ม	สนับสนุนกลุ่มเยาวชน สภาดเด็กและเยาวชน พื้นที่รวมกลุ่ม งบประมาณกิจกรรมเยาวชน และช่องทางให้เยาวชนสามารถรวมตัว เสนอปัญหา และร่วมออกแบบนโยบายเมืองได้จริง
ความเสมอภาค	เชื่อมโยงเรื่องที่อยู่อาศัยราคาที่เหมาะสม การศึกษาฟรีและมีคุณภาพ กลุ่มเปราะบาง แรงงานข้ามชาติ ค่าครองชีพ การเดินทาง และการกระจายความเจริญ เข้ากับวาระสิทธิมนุษยชนของเมือง
ความเป็นธรรมด้านสิ่งแวดล้อม	แก้ไขปัญหา PM2.5 น้ำท่วม ขยะ พุดบาท พื้นที่สีเขียว พื้นที่ปลอดภัย และการออกแบบเมืองที่คนพิการเข้าถึงได้ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่แตกต่างกันของประชาชนแต่ละกลุ่ม

ภาคผนวก 5: ตารางข้อเสนอเชิงนโยบายแบบละเอียด

ข้อเสนอ	หน่วยงาน กทม. ที่เกี่ยวข้อง	สิ่งที่ทำได้ทันที	ต้องประสาน	ตัวชี้วัด	กรอบเวลา
แผนปฏิบัติการ กรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน	สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, สำนักพัฒนาสังคม, สำนักงบประมาณ, หน่วยงานทุกสำนัก, สำนักงานเขต	ตั้งคณะทำงานร่วมและจัดทำ ข้อมูลฐานด้านสิทธิมนุษยชน ของเมือง	ภาคประชาสังคม เยาวชน ชุมชน สภา กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานระดับชาติที่เกี่ยวข้อง	มีแผนปฏิบัติการ งบประมาณ ตัวชี้วัด หน่วยงานรับผิดชอบ และรายงาน ความคืบหน้าต่อสาธารณะ	100 วัน-1 ปี
สิทธิมนุษยชนศึกษา และโรงเรียน กทม. ที่เป็นมิตรต่อสิทธิ	สำนักการศึกษา, สำนักงานเขต, โรงเรียนในสังกัด กทม., สภาคเด็กและเยาวชน	เริ่มโรงเรียนนำร่อง อบรมครู และพัฒนาหลักสูตรการเรียน สำหรับนักเรียน	กระทรวงศึกษาธิการ ภาควิชาการ ผู้ปกครอง และองค์กรด้านเด็กและเยาวชน	จำนวนโรงเรียนนำร่อง จำนวนครูที่ผ่านการอบรม และการเข้าถึงกลไก ร้องเรียนของนักเรียน	6 เดือน-4 ปี
พื้นที่สาธารณะใน ฐานะพื้นที่ใช้สิทธิ	สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว, สำนักสิ่งแวดล้อม, สำนักงานเขต, ศูนย์เยาวชน, ห้องสมุด, ศูนย์กีฬา	จัดทำคู่มือการใช้พื้นที่ ระบบ ขอใช้พื้นที่ และช่องทาง อุทธรณ์เมื่อถูกปฏิเสธ	เจ้าของพื้นที่อื่น ภาคเอกชน ชุมชน เยาวชน ศิลปิน สื่อ และภาคประชาสังคม	จำนวนพื้นที่ที่เปิดให้ใช้เพิ่มขึ้น มีข้อมูล การอนุญาต/ปฏิเสธอย่างโปร่งใส และมีช่องทางอุทธรณ์	100 วัน-1 ปี
การอำนวยความสะดวก ต่อการชุมนุม โดยสงบ	สำนักงานเขต, สำนักเทศกิจ, สำนักอนามัย, สำนักการจราจรและขนส่ง, สำนักสิ่งแวดล้อม, สำนักการแพทย์	จัดทำแนวปฏิบัติการอำนวยความสะดวกต่อการชุมนุม และจัดบริการเมืองที่จำเป็น	ตำรวจ หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน ผู้จัดการชุมนุม ผู้สื่อข่าว และภาคประชาสังคม	มีแนวปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ได้รับการอบรม และมีบันทึกการให้บริการเมืองใน เหตุการณ์ชุมนุมสำคัญ	6 เดือน-1 ปี
การมีส่วนร่วมที่มี ความหมาย	สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, สำนักงานเขต, สภาคเด็กและเยาวชน, สภากรุงเทพมหานคร	ตั้งคณะทำงานหรือสภาที่ปรึกษาด้านกรุงเทพฯ เมือง สิทธิมนุษยชน และเริ่มเวทีระดับเขต	ชุมชน ภาคประชาสังคม กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ และนักวิชาการ	จำนวนเวทีรับฟัง ระบบแจ้งกลับต่อ ประชาชน และจำนวนข้อเสนอที่ถูก นำไปพิจารณาหรือดำเนินการ	100 วัน-1 ปี
บริการเมืองที่ไม่ เลือกปฏิบัติ	ทุกสำนัก, สำนักงานเขต, ศูนย์บริการสาธารณสุข, โรงเรียน กทม., สำนักพัฒนาสังคม, สำนักอนามัย	จัดทำมาตรฐานบริการที่ไม่เลือกปฏิบัติ อบรมเจ้าหน้าที่ และพัฒนาระบบร้องเรียน	ภาควิชาการ องค์กรด้านสิทธิ กลุ่มคนพิการ แรงงานข้ามชาติ คนไร้บ้าน คนจนเมือง และกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ	มีการประเมินผลกระทบด้านความเสมอภาค ข้อร้องเรียนได้รับการแก้ไข และประชาชนกลุ่มเปราะบางเข้าถึง บริการมากขึ้น	6 เดือน-4 ปี
การพัฒนาเมือง อย่างเป็นธรรม	สำนักพัฒนาสังคม, สำนักการโยธา, สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง,	กำหนดมาตรการไม่ไล่รื้อโดยไม่มีทางเลือก สำรวจที่ดิน/	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน การเคหะแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวง	จำนวนครัวเรือนที่มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ระบบดูแลคนไร้บ้าน	1-4 ปี

	สำนักเทศกิจ, สำนักอนามัย, สำนัก สิ่งแวดล้อม, สำนักงานเขต	อาคาร และเริ่มระบบดูแลคน ไร้บ้านแบบรายกรณี	การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน และเครือข่ายชุมชน	ต่อเนื่อง พื้นที่ค้าขายที่เป็นธรรม และ ตัวชี้วัดด้านความเป็นธรรมทาง สิ่งแวดล้อม	
--	---	---	--	---	--

ภาคผนวก 6: สรุปประเด็นสำหรับการเข้าพบผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ในการเข้าพบผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร:

เพื่อยื่นบทวิเคราะห์ ข้อเสนอเชิงนโยบาย และรายชื่อประชาชนผู้สนับสนุน พร้อมหารือแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชน ร่วมกับผู้แทนเยาวชน ภาคประชาสังคม และกลุ่มผู้
ได้รับผลกระทบ

ประเด็นหารือ	ข้อเสนอหลัก
แผนปฏิบัติการ	ขอให้กรุงเทพมหานครจัดทำแผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ เมืองสิทธิมนุษยชนภายในปีแรก พร้อมคณะทำงานร่วม ตัวชี้วัด งบประมาณ และระบบรายงานความคืบหน้าต่อสาธารณะ
มาตรการ เร่งด่วน	เริ่มจากสิ่งที่กรุงเทพมหานครดำเนินการได้ทันที เช่น สิทธิมนุษยชนศึกษาในโรงเรียน กทม. คู่มือการใช้พื้นที่สาธารณะ การอำนวยความสะดวกต่อการชุมนุมโดยสงบ และมาตรฐาน บริการที่ไม่เลือกปฏิบัติ
การมีส่วนร่วม	ตั้งกลไกถาวรให้ภาคประชาสังคม เยาวชน ชุมชน และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบร่วมออกแบบ ติดตาม และประเมินนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนของเมือง
การติดตามผล	นัดหมายวงหารือเชิงนโยบายกับหน่วยงาน กทม. ที่เกี่ยวข้องภายใน 60 วันหลังการยื่นข้อเสนอ เพื่อกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานร่วมกัน

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

เป็นขบวนการขับเคลื่อนระดับโลกเพื่อสิทธิมนุษยชน

ความยุติธรรมที่เกิดขึ้นกับคนหนึ่งคน

เท่ากับเกิดขึ้นกับเราทุกคน

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อน

กรุงเทพมหานครสู่การเป็นเมืองสิทธิมนุษยชน ผ่าน

ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ตั้งอยู่บนหลักศักดิ์ศรีความเป็น

มนุษย์ ความเสมอภาค การมีส่วนร่วม และการไม่ทิ้ง

ใครไว้ข้างหลัง

ติดต่อเรา

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย

139/21 ซอยลาดพร้าว 5

แขวงจอมพล เขตจตุจักร

กรุงเทพมหานคร 10900

โทรศัพท์: 02-513-8745 หรือ 02-513-8754

อีเมล: info@amnesty.or.th

เว็บไซต์: www.amnesty.or.th

Facebook / X / Instagram: AmnestyThailand